

Pestprotocol

Inleiding

Voor u ligt het pestprotocol van de Koningin Wilhelminaschool. Met behulp van dit protocol willen wij het pestgedrag binnen de school voorkomen en indien nodig aanpakken.

In onze visie staat beschreven dat wij de kinderen hoogwaardig onderwijs bieden in een veilige en vertrouwde omgeving, zodat ieder kind met plezier naar school toe gaat. Wij vinden dat alle kinderen recht hebben op een onbezorgde schooltijd, die in het teken staat van ontwikkelen, ontdekken en leren. Kinderen moeten veilig zijn en zich veilig voelen, zodat ze in staat zijn om te leren en zich te ontwikkelen. Kinderen kunnen pas leren in een omgeving waar goed met elkaar wordt omgegaan, waar ze leren elkaar te respecteren.

Pestgedrag zorgt ervoor dat kinderen zich niet meer veilig voelen op school en doet inbreuk op onze visie op onderwijs.

Dit protocol heeft dan ook de volgende doelen:

- Het voorkomen van pestgedrag.
- Het tijdig signaleren van pestgedrag.
- Het bestrijden van pestgedrag.

In de volgende hoofdstukken zullen wij ingaan op de kenmerken van pestgedrag (achtergrondinformatie), onze aanpak en de samenwerking tussen school en de ouders. Het pestprotocol is tot stand gekomen door nauwe samenwerking tussen leerkrachten, de medezeggenschapsraad en de directeur. Wij onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Naast het pestprotocol is er op school een veiligheidsprotocol en een protocol over e-mail en internetgebruik (mediawijsheid). Tevens beschrijft ons onderwijsprofiel uitgebreid het pedagogisch- en didactisch handelen van de leerkracht.

Achtergrond informatie:

Verschil tussen plagen en pesten

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is pesten?

De definitie van pesten is: 'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen'

Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op. De pester heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

In tegenstelling tot plagen liggen de rollen bij pesten vast en veranderen die niet.

Bij pesten zijn een aantal rollen te onderscheiden: Pester, meelopers, gepeste kinderen en de kinderen die niet direct bij het pesten betrokken zijn.

Pester

Een kind begint met pesten om allerlei redenen. Het kan zijn dat de pester onzeker is, aardig of stoer gevonden wil worden of omdat hij of zij niet weet hoe hij of zij op een positieve manier contact kan leggen met anderen.

Meelopers

Meelopers doen mee met de pester en ontlopen zo de kans om zelf slachtoffer te worden. Meelopers zijn medebepalend voor het voortdurend pesten van een slachtoffer. Doordat zij niet opkomen voor het slachtoffer, soms staan toe te kijken en meelachen, kan een pester ongestoord zijn gang blijven gaan.

Gepeste kind(eren)

Kinderen die gepest worden voelen zich vaak verdrietig en eenzaam. Vaak durven kinderen die gepest worden niets terug te doen, de angst dat het pesten hierdoor verergert is groot. Veel kinderen die gepest worden zijn angstig en onzeker in een groep en hebben geen positief zelfbeeld. Een gepest kind durft niet zo snel aan de leerkracht of aan ouders te vertellen dat het gepest wordt.

Niet direct betrokken kinderen

In een groep zijn ook kinderen die niet bij het pesten betrokken zijn. Toch spelen zij ook een rol bij pestgedrag. Op het moment dat de niet direct betrokken kinderen opkomen voor het slachtoffer en hem of haar steunen, zal de situatie aanzienlijk veranderen.

Pesten heeft gevolgen voor de pester, de gepeste en voor de rest van de klas.

Gevolgen voor de gepeste kunnen zijn:

- Minderwaardigheidsgevoel, kinderen kunnen het gevoel hebben dat ze niets goed doen.
- Kinderen die gepest zijn voelen zich soms heel alleen.
- Het gaat minder goed op school.
- Gepeste kinderen zijn soms bang om naar school te gaan. Ze gaan liever niet naar school.
- Gepeste kinderen zijn soms bang om nieuwe vrienden te maken.
- Kinderen die gepest zijn kunnen niet goed meer slapen omdat ze liggen te piekeren over het pesten.
- Ze voelen zich heel somber.
- Gepeste kinderen gaan op den duur geloven wat de pesters over ze zeggen.

Gevolgen voor de pester kunnen zijn:

- Pesters worden soms buitengesloten.
- Pesters zijn meestal niet zo populair.
- Pesters vinden het moeilijk om vrienden te maken.
-

Gevolgen voor de rest van de klas kunnen zijn:

- Er is een ongezellige sfeer in de klas.
- Sommige klasgenoten halen slechtere cijfers omdat ze het niet leuk meer vinden in de klas.
- Klasgenoten voelen zich schuldig. Ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

De aanpak van pestgedrag op de Koningin Wilhelminaschool

Bij de aanpak van pestgedrag gaan wij uit van de volgende doelen:

- Het voorkomen van pestgedrag
- Het tijdig signaleren van pestgedrag
- Het bestrijden van pestgedrag

Het voorkomen van pestgedrag

Op school willen wij, door middel van preventie, pestgedrag voorkomen. Aan het begin van ieder schooljaar bespreken wij met elkaar de schoolafspraken. De kinderen maken daarnaast samen met de leerkracht klassenafspraken met betrekking tot sociale omgang met elkaar. De klassenregels en de schoolregels hangen zichtbaar in de klas en worden door alle kinderen en door de leerkracht ondertekend. Zowel de klassenregels als de schoolafspraken worden door iedere leerkracht op dezelfde wijze nageleefd. Wij zijn duidelijk over hoe wij willen dat we met elkaar omgaan. Dit betreft niet alleen de omgang tussen kinderen onderling, maar ook tussen kinderen en leerkrachten, leerkrachten onderling en tussen ouders en leerkrachten. Het niet houden aan de afspraken betekent dat wij elkaar hierop aanspreken en dat dit kan leiden tot mogelijke sancties.

Daarnaast werken wij op school met de methode “Kinderen en hun morele talenten”. Deze methode leert kinderen hun mening te vormen over sociale dilemma’s.

Iedereen wil dat de kinderen leven volgens algemeen maatschappelijk aanvaarde waarden en normen. Voordat een kind dat kan, moet het eerst weten welke waarden en normen dit zijn en hoe hiermee om te gaan

In elke situatie moet er gewikt en gewogen worden, rekening houdend met de situatie, jezelf en anderen. Kinderen moeten daarvoor moreel handelen. Ze moeten nadenken over waarden, welke rol die spelen, welke mogelijkheden zij zelf hebben en wat de consequenties zijn van hun keuzes.

Een belangrijk onderdeel van deze methode is dat de kinderen ook vanuit een andere rol ervaren hoe een ander zich mogelijk voelt. Wat voelt een kind dat gepest wordt om zijn uiterlijk? Waarom pest een kind? Waarom komt iemand niet voor het gepeste kind op?

Tevens geven wij ieder schooljaar aan de kinderen van groep 6 een preventie training van bureau OOK Pedagogisch. Wij hebben bewust gekozen om deze training, gericht op sociale vaardigheden en de groepsdynamiek, te geven aan de kinderen van groep 6. Naarmate de kinderen ouder worden, neemt de kans op pesten toe en verandert de groepsdynamiek. Door met elkaar te leren hoe je met elkaar om moet gaan, hoe je complimenten geeft aan elkaar en door de rollen in de groep bespreekbaar te maken, willen we pestgedrag voorkomen.

Tot slot besteedt onze methode voor levensbeschouwelijk onderwijs (Trefwoord) veel aandacht aan de omgangsnormen.

Het tijdig signaleren van pesten

De leerkrachten kunnen in een aantal gevallen het pestgedrag tijdig signaleren. Soms blijft pestgedrag verborgen en wordt het aan het oog van de leerkracht onttrokken. Er wordt vaak gepest buiten het zicht van de leerkracht en andere volwassenen. Het tijdig inlichten van de leerkracht door anderen, die het pestgedrag gesignaleerd hebben, is dan van groot belang. Wij vragen hier expliciet de hulp en samenwerking van de ouders. Indien ouders denken dat een kind gepest wordt, stellen wij het zeer op prijs als u deze informatie deelt met de leerkracht. Ook indien het niet uw eigen kind betreft, willen wij graag op de hoogte gebracht worden.

Onderstaande signalen van kinderen helpen ons bij het tijdig signaleren van pestgedrag:

- Spullen van een kind die met regelmaat stuk worden gemaakt
- Vaak alleen zijn, geen vrienden hebben
- Geen zin hebben om naar school te gaan
- Dicht bij de leerkracht blijven

- Angstig en onzeker zijn
- Verminderde schoolresultaten
- Overdreven clownesk gedrag
- Afkoopgedrag; geld/snoep afstaan of het maken van iemands (huis)werk

Ook kunnen de signalen van andere kinderen helpen om pestgedrag te signaleren. Bijvoorbeeld als een kind vertelt dat een ander zit te huilen, nooit mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Bestrijden van pestgedrag

Pestgedrag heeft veel te maken met de sociale verhoudingen binnen een groep. Het verbieden van pesten zal dan ook niet de oplossing zijn. Het vraagt om een schoolbrede aanpak tegen pestgedrag. Kinderen moeten leren met elkaar om te gaan zonder de ander te kwetsen. Het is belangrijk dat leerkrachten, ouders en andere direct betrokken volwassenen, samen op zoek gaan naar oplossingen. Het hierbij duidelijk aangeven van grenzen ten aanzien van gedrag is erg belangrijk. Op het moment dat een kind gepest wordt, bieden wij steun aan het gepeste kind, luisteren wij en nemen wij het probleem serieus. We overleggen over de mogelijke oplossingen en schakelen indien nodig externe hulp in. Tevens bieden wij hulp aan het kind dat pest, we bespreken wat zijn/haar gedrag betekent voor de ander. Ook de groep meelopers en niet direct betrokkenen betrekken wij bij de oplossingen. Wij bespreken met hen hun rol en verantwoordelijkheid.

Hierbij gaan wij uit van een vijfsporen aanpak:

1. Aandacht voor het gepeste kind. Door middel van een gesprek met het gepeste kind probeert de leerkracht te weten te komen wat er speelt, wat de omvang is en welke oplossing er volgens het kind mogelijk is.
2. Aandacht voor de pester. Door middel van een gesprek met de pester bespreekt de leerkracht wat het gedrag van de pester betekent voor de ander. Ook wijst de leerkracht het gedrag van de pester af. Samen met de leerkracht gaat de pester op zoek naar de oorzaak van zijn/haar gedrag.
3. Aandacht voor de groep. In de klas bespreken wij het pestgedrag met alle kinderen. De groep meelopers en niet direct betrokkenen wijzen wij op hun rol en de verantwoordelijkheid die zij kunnen nemen. De niet direct betrokkenen kunnen steun bieden aan en opkomen voor het slachtoffer en hierdoor de situatie werkelijk veranderen. Als de groep meelopers stopt met meelopen en stelling neemt tegen de pester, zal de situatie veranderen.
4. Aandacht voor de ouders. De leerkracht zal de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester op de hoogte brengen van de situatie en tevens op gezette momenten de voortgang met hen bespreken.
5. Aandacht voor de leerkracht. De leerkracht kan om hulp vragen en ondersteuning krijgen van de intern begeleider en de collega's. Tevens is het mogelijk dat de leerkracht ondersteuning krijgt door middel van scholing.

De directie zal altijd op de hoogte worden gesteld door de leerkracht indien er in de klas pestgedrag voorkomt. Op het moment dat de genomen acties van de leerkracht niet leiden tot gedragsverandering bij de pester, zal de directie samen de leerkracht en de pester, een gesprek hebben met de ouders van de pester.

Bijlage

Schoolafspraken

Op school worden de volgende afspraken gehanteerd:

- Rennen doe je op het plein, binnen moet je rustig zijn.
  - We lopen rustig in de lokalen en de gangen.
  - We praten op een normaal volume tegen elkaar.
  - We gebruiken onze skates, skateboards en dergelijke uitsluitend buiten.
- Ik ben voorzichtig met alles wat ik gebruik, een boek een pen een struik.
  - We gaan voorzichtig om met de materialen van school en van andere kinderen.
  - We zorgen dat de takken en bladeren aan de bomen blijven hangen.
- Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet.
  - Doe niets bij een ander wat je zelf ook niet prettig vindt.
  - Kom niet aan iemand als hij/zij dat niet wil.
  - We noemen elkaar bij de voornaam, gebruiken geen bijnamen en/of scheldwoorden.
  - We lossen onze problemen pratend op. We zeggen “stop hou op, dat wil ik niet” als iemand iets doet wat je niet fijn vindt. Kom je er samen niet uit dan ga je naar de leerkracht.
  - We sluiten geen kinderen buiten.